

НЕКІТ КАТЕРИНА ГЕОРГІЙВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
докторант кафедри цивільного права,
кандидат юридичних наук, доцент*

ДИНАМІКА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ КРИПТОВАЛЮТ (КРИПТОАКТИВІВ) У ЯПОНІЇ

Однією з найбільш передових у питаннях правового регулювання обігу криптовалют країн, є Японія. Саме в Японії з'явилася перша криптовалюта Bitcoin. Обговорення напрямків правового регулювання криптовалют почалося в Японії ще у 2015 році. У 2016 році в Японії вже з'явився законопроект, яким пропонувалось визнавати криптовалюту цінністю, подібну до активів та законний засіб обміну [1, с. 144]. У квітні 2017 року в Японії у Законі про платіжні послуги було визнано віртуальну валюту. Поняття криптовалюти було розмежовано із поняттям електронних грошей, криптовалюта була визнана не грошовим засобом, а обігосдатною цінністю, що може бути використана у якості платіжного засобу, а також набуватись як товар без застосування податку на додану вартість [2]. Державне регулювання торкнулося трьох основних напрямів.

По-перше, законом було визначено статус біткоїна і віртуальної валюти. Закон про віртуальну валюту хоча і визнав криптовалюту Bitcoin і Ethereum грошима, такими, що мають «функції, схожі з грошима», але не оголосив їх легалізованою валютою, а лише офіційним платіжним засобом, який може «виконувати функції валюти». Згідно закону, юридичним особам було дозволено використання криптовалюти для взаєморозрахунків. Крім того, компанії і приватні особи отримали право купувати ці віртуальні гроші як товар. Закон визначив криптовалюту як: «цінність, яка може використовуватися для оплати еквівалентної вартості за придбані товари, плати за оренду або послуги, придбаватись чи продаватись, передаватись через електронну систему обробки даних» [3].

По-друге, у закон було впроваджено положення, спрямовані на регулювання криптовалютного ринку. Фактично, відбулося створення цивілізованого ринку криптовалют із зрозумілими правилами і захистом споживачів. Для криптовалютних бірж було встановлено необхідність отримання ліцензії на торгівлю віртуальними валютами і обов'язкову реєстрацію в Агентстві з фінансових послуг Японії (FSA), яке регулює питання емісії національної валюти.

По-третє, у законі були визначені деякі питання оподаткування. Податкова реформа з 1 липня 2017 року звільнила віртуальну валюту від восьмивідсоткового податку на споживання («JST»), що є аналогом податку на додану вартість (ПДВ). JST сплачується у разі придбання більшості товарів і послуг в Японії. Разом з тим, дохід від віртуальної валюти був кваліфікований як інші надходження і визначений як дохід

від ведення бізнесу, а отже, підлягав оподаткуванню податком на прибуток і приріст капіталу [4].

У квітні 2019 року Агентство з фінансових послуг Японії оголосило про чергові зміни у підходах до правового регулювання криптовалют. Ключові зміни, що пропонувалися до внесення у Закон про платіжні послуги (PSA) та Закон про фінансові інструменти та обмін (FIEA) торкнулися таких аспектів. По-перше, було запропоновано використання терміну «криптоактив» замість терміну «віртуальна валюта». По-друге, криптобіржам було заборонено змішувати кошти користувачів із власними. Було встановлено обов'язок для бірж зберігати будь-які фіатні гроші, які клієнти тримають на біржі в окремому банку або трастовій компанії [5]. По-третє, було передбачено покарання за поширення неправдивих чуток про криптовалюту. Було також впроваджено низку інших фінансово-технічних вимог у сфері діяльності криптобірж з метою захисту прав споживачів [3]. Наведені зміни набули чинності у 2020 році.

Також у 2020 році в Японії був оновлений Закон про боротьбу з відмиванням коштів, зокрема, посилені вимоги щодо ідентифікації клієнтів криптобірж. Для усіх компаній, як криптовалютних бірж, так і для традиційних фінансових установ було встановлено вимогу проводити ідентифікацію нових клієнтів. Були розроблені конкретні інструкції та гарантії мінімального стандарту належної ретельності, з якою повинні діяти всі біржі при перевірці нових користувачів.

Японія також є лідером у питанні регулювання ICO. Основним нормативним актом у сфері фінансових цінних паперів в Японії є Закон про фінансові інструменти та біржі (FIEA). У 2020 році цей Закон також був переглянутий і тепер визначає правила щодо первинних пропозицій монет (ICO) та торгівлі деривативами на криптовалюту. У переглянутому FIEA зазначено, що первинні пропозиції монет (ICO) та пропозиції маркерів безпеки (STO) визначаються як записані в електронній формі права, що можуть передаватися (ERTR), та регулюються FIEA. Завдяки такому підходу певні типи монет криптовалют (тобто токени безпеки) фактично закріплюються як фінансові цінні папери, випускаються та представляються інвесторам із очікуванням прибутку. Крім того, ERTR не охоплюються поняттям «криптоактиви» відповідно до Закону про платіжні послуги. Токени, випущені в рамках STO, можуть вважатися ERTR за умови дотримання трьох умов: 1) інвестори (правоволодільці) інвестують або вносять гроші або інші активи в бізнес; 2) кошти чи активи, внесені інвесторами, вкладуються в бізнес; 3) інвестори мають право отримувати дивіденди на прибуток або активи, отримані від інвестицій у бізнес [6].

Слід зазначити, що такі зрозумілі й практичні кроки японського уряду щодо правового регулювання криптовалют дозволили укріпити довіру до криптоактивів, створити стабільний, контрольований ринок криптовалют, привернути іноземних інвесторів.

Список використаної літератури:

1. Семенова Е.В., Макаревич М.Л. Анализ правового регулирования криптовалюты в отдельных странах (на примере Японии, США и России). *Инновационная экономика: перспективы развития и совершенствования*. 2017. № 8(26). С. 143-147.
2. Обзор законодательного регулирования криптовалют в отдельных государствах. URL: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ru/pdf/2017/11/ru-ru-cryptocurrency-legislative-regulation-worldwide-november-2017-upd.pdf>
3. Japan's History of Crypto Asset Regulation: 2014-2020. URL: <https://www.sygnia.io/blog/japan-crypto-regulation-history-2014-2020/>
4. Правовой статус криптовалют в Японии. URL: <https://forknews.io/analitics/000304-pravovoj-status-kriptoal.html>
5. Spiro J., Shigekawa H. Japan's Cryptocurrency Regulation Updates: What You Need to Know. URL: <https://blog.chainalysis.com/reports/japan-cryptocurrency-regulation-updates-2020>
6. Japan Crypto Asset Regulations. URL: <https://www.coinfirm.com/blog/japan-crypto-asset-regulations/>

Ключові слова: криптовалюти, криптоактиви, віртуальні валюти, Японія, електронні гроші, ICO, токени, інвестори, криптобіржі, цінні папери.

Ключевые слова: криптовалюты, криптоактивы, виртуальные валюты, Япония, электронные деньги, ICO, токены, инвесторы, криптобиржи, ценные бумаги.

Key words: cryptocurrencies, cryptoassets, virtual currencies, Japan, e-money, ICO, tokens, investors, cryptocurrency exchange, securities.

ТОКАРЕВА ВІРА ОЛЕКСАНДРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри цивільного права, кандидат юридичних наук, доцент*

ЩОДО ПИТАННЯ СТРАХУВАННЯ У ГАЛУЗІ СПОРТУ

Професійний спорт асоціюється не лише з успіхом, рекордами та досягненнями, а й високим ризиком для здоров'я. Під час навчально-тренувальних занять або спортивних заходів існує висока ймовірність настання нещасних випадків та травмування, до того ж професійна спортивна діяльність з метою досягнення результату, пов'язана високим фізичним та психологічним навантаженням.

Статистика професійних захворювань та травм серед спортсменів, не ведеться, що створює складнощі для визначення, кількості спортсменів які отримали страхові виплати і які випадки відбуваються найчастіше [1].

Актуалізується необхідність належного захисту спортсменів вищих досягнень, і перш за все професійних спортсменів від негативних зовнішніх факторів. Охорона спорту в цілому повинна бути спрямована перш за все на охорону здоров'я спортсменів, юридичний захист на випадок втрати працездатності внаслідок травми, захист їх відповідних